

Statenvoorstel nr. PS/2015/687

Begroting 2016

Datum	GS-kenmerk	Inlichtingen bij
1 oktober 2015	2015/0295924	mw. G. van der Zanden, telefoon 038 499 9096 e-mail G.vd.Zanden@Overijssel.nl

Aan Provinciale Staten

Onderwerp

Begroting 2016

Bijlagen

- I. Ontwerpbesluit nr. PS/2015/687 (bijgevoegd).
- II. Toelichting op het budgettaire perspectief (bijgevoegd).
- III. Wijzigingen in reserves, voorzieningen en doeluitkeringen (bijgevoegd).
- IV. Spelregels autorisatie budgetten (bijgevoegd).

Samenvatting van het voorgestelde besluit

De Begroting 2016 vertaalt het beleid zoals gepresenteerd in het coalitieakkoord 'Overijssel Werkt!' en de daarop gebaseerde Perspectiefbrief 2016, die op 1 juli 2015 is behandeld in uw Staten. Via de Begroting stelt u de kaders vast voor ons college voor het jaar 2016. In de publicatie staan verschillende, merendeels wettelijk voorgeschreven, bijlagen waaronder de meerjarenramingen 2016 – 2019.

Inleiding en probleemstelling

Met trots presenteren wij u de Begroting 2016. Deze volledig digitale Begroting geeft een eerste uitwerking van het coalitieakkoord 'Overijssel Werkt!' en het door u vastgestelde beleid zoals gepresenteerd in de Perspectiefbrief 2016, die op 1 juli 2015 is behandeld. De Begroting vormt het kader voor ons voor het jaar 2016. De Begroting is vanaf 7 oktober te raadplegen via:

<http://begroting.overijssel.nl>

Op 20 mei 2015 is het coalitieakkoord 2015-2019 'Overijssel Werkt!' aan uw Staten aangeboden. In de Perspectiefbrief 2016 (PS/2015/502) hebben we een eerste uitwerking gegeven naar de Begroting 2016. De Begroting 2016 is het eerste document waarin wij als college de uitwerking van het coalitieakkoord aan u voorleggen. We hebben in deze Begroting onze beleidsvoornemens opgenomen. Uitgangspunt van het coalitieakkoord is dat wij onze plannen in samenspraak met onze partners in de Overijsselse samenleving uitwerken. Daarvoor is meer tijd nodig dan beschikbaar was in de periode tussen onze start in mei en de afronding van deze Begroting. Wij hebben er voor gekozen om slechts daar, waar de plannen

uit het coalitieakkoord al concreet vorm hebben, een bedrag in de begroting op te nemen. Voor het overige hebben wij onze investeringsimpuls van € 242,7 miljoen (aangepast van € 244,3 miljoen, zie toelichting hieronder bij 3.) in de algemene reserve Kwaliteit van Overijssel opgenomen. De komende periode, als plannen meer vorm krijgen, voegen we benodigde bedragen toe aan de begroting volgens de werkwijze van de afgelopen bestuursperiode voor het toen geldende programma Kracht van Overijssel.

Voor de begrotingsbehandeling sturen wij u nog een brief over de opbrengsten van de gespreksronde met onze partners. In deze brief geven we in hoofdlijnen de uitkomsten hiervan weer en geven wij aan hoe wij dit doorvertalen naar de nog komende investeringsvoorstellen en de activiteiten die reeds zijn opgenomen in de Begroting 2016.

Wij geven hieronder een beknopte samenvatting van de ambities, doelen en prestaties uit de eerste begroting van dit college. Daarna gaan we in op de opbouw van de begroting. Het budgettair perspectief met daarin de uitwerking van de financiële afspraken uit het Coalitieakkoord volgt daarna. Tenslotte doen wij u een aantal voorstellen met betrekking tot de reserves, voorzieningen en het formatieplan.

Overwegingen

1. Verbinden, versterken, vernieuwen - Inleiding

Deze begroting is de eerste begroting van het nieuwe bestuur. Ze omvat de doorvertaling van het coalitieakkoord 'Overijssel Werkt!', geeft invulling aan de ambities die we deze collegeperiode nastreven en laat zien welke prestaties we in 2016 realiseren. Nog niet op alle onderdelen zijn we even concreet; in het coalitieakkoord hebben wij aangegeven, dat wij voor het 'hoe' nadrukkelijk de Overijsselse samenleving en onze partners willen betrekken. Wij zijn daarover nu volop met hen in gesprek. In de brief aan uw Staten over de eerste 100 dagen van deze bestuursperiode, die u voor de begrotingsbehandeling wordt toegestuurd, informeren wij u daarover verder.

De veerkracht van de regionale economie is de afgelopen jaren serieus getest. Het economisch herstel lijkt voorzichtig ingezet, maar de werkloosheid is nog steeds onaanvaardbaar hoog. Het verder versterken van de regionale economie is daarom een topprioriteit voor ons College. Het is onze ambitie om - samen met onze partners in het onderwijs, het bedrijfsleven en het openbaar bestuur - de werkgelegenheid in Overijssel sneller te laten groeien dan het landelijk gemiddelde en onze Europese concurrentiepositie te versterken. Dit doen we deels door goed lopende en recent geëvalueerde programma's te continueren. Denk hierbij aan het verbeteren van de kwaliteit van werklocaties en het stimuleren van innovatie in topsectoren. Ook blijven we investeren in recreatie en toerisme. Maar we leggen ook een aantal nieuwe accenten. Zo werken we voorstellen uit om het brede midden- en kleinbedrijf - de ruggengraat van onze regionale economie - te versterken. Met het programma 'Slimme specialisatie in de maakindustrie' spelen we actief in op de kansen die digitalisering en nieuwe technologie bieden. We actualiseren ons Human Capitalbeleid om bij te dragen aan een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt en kansen voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt. En met de ontwikkeling van 'Technology Base Twente' en andere toplocaties geven we specifiek de Twentse economie een impuls. Voor deze onderdelen leggen we u begin 2016 separate investeringsvoorstellen voor, waarvoor we een beroep doen op de investeringsimpuls voor regionale economie uit het coalitieakkoord. Daarnaast maken we gebruik van Europees instrumentarium gericht op onder meer versterking van de (grens)regionale innovatie- en concurrentiekracht, kennisontwikkeling en leefbaar platteland (subsidieprogramma's EFRO programma OP Oost, POP3/Leader en Interreg).

Voor het aanjagen van de regionale economie is een goede regionale bereikbaarheid over weg, water en spoor voorwaarde. We zetten ons in voor een solide en duurzaam mobiliteitssysteem in Overijssel, waarbij veiligheid, doorstroming en leefbaarheid kernbegrippen zijn. In de afgelopen jaren is in Overijssel heel veel geïnvesteerd en bereikt op het gebied van mobiliteit. De basis is dan ook, met uitvoering van de reeds geplande projecten, goed op orde. Maar er blijven belangrijke uitdagingen. Om deze het hoofd te kunnen bieden gaan we uit van de "trias mobilica" voor duurzame en betaalbare mobiliteit.

Daarbij identificeren we een noodzaak tot minder mobiliteit (door bijvoorbeeld ruimtelijke ontwikkelingen meer af te stemmen op mobiliteit-kernnetwerken en knooppunten), tot andere mobiliteit (bijvoorbeeld meer focus op fiets en ketenmobiliteit, slim reizen) en tot schonere mobiliteit (zoals transitie naar elektrisch rijden). In 2016 concentreren we ons op de realisatie van een kwalitatief goed en financieel beheersbaar openbaar vervoersysteem en de ontwikkeling van een heldere visie op de totale opgave rond mobiliteit en logistiek, die als basis dient voor een afgewogen prioritering van vervangingsinvesteringen en regulier beheer en onderhoud. Bovendien hebben het verantwoord in stand houden van de functie, veiligheid en capaciteit van bestaande wegen, vaarwegen, bruggen en sluizen en de start van de uitvoeringsfase van de N340 onze bijzondere aandacht.

Met ons beleid voor een vitaal platteland streven wij naar synergie tussen economie en natuur. We zijn daarom buitengewoon trots op de grote stappen die in 2015 zijn gezet; de gestarte Programmatische Aanpak Stikstof biedt de economie kansen. Hij biedt in het bijzonder de landbouw als blijvend belangrijke drager van de economie een levensvatbare toekomst, waardoor de sector kan blijven investeren in efficiënter en duurzaam produceren. Om dit optimaal te faciliteren richten wij ons, in samenspraak met de sector, in 2016 op het uitwerken van een proactief landbouwbeleid. We richten ons op het duurzaam ontwikkelen van de sector in een dynamische omgeving, die steeds hogere eisen stelt aan de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Op dit moment zijn voor vrijwel alle gebiedsprocessen voor de ontwikkelopgave Ecologische Hoofdstructuur / Natura 2000 de verkenningsfases afgerond en start de realisatiefase. Dit stelt ons in de gelegenheid betrokkenen helderheid en duidelijkheid te geven, en krachtig uitvoering te geven aan de oplossingen die in samenspraak tot stand zijn gekomen.

Behoud, beheer, ontwikkeling en realisatie staan centraal in ons beleid voor natuur en landschap. In 2016 zorgen wij voor implementatie van de nieuwe Wet natuurbescherming en ronden wij de laatste beheerplannen voor de Natura 2000-gebieden af. Op deze wijze borgen wij het behoud en het beheer van natuur. Ook buiten de Natura 2000-gebieden geven wij vorm aan onze nieuwe verantwoordelijkheid voor het natuurbeleid. Zo werken we een soortenbeleid uit met ruimte voor economische ontwikkeling. En samen met lokale partners zetten we ons in voor onze Nationale Parken, waarop we trots zijn en waarvoor we de aandacht en ambitie vragen, die ze verdienen. In de Nationale Landschappen werken we aan de invulling van overheidsparticipatie, waarbij de bewoners en ondernemers in het gebied het voortouw nemen en de provincie een faciliterende rol heeft. In het Nationaal Landschap Noordoost Twente wordt geëxperimenteerd in een vernieuwende samenwerkingsvorm tussen ondernemers, overheid en onderwijs.

Ook ten aanzien van water blijven we ons richten op een duurzame balans tussen behoud van waarden en ruimte voor ontwikkelingen in het landelijk gebied. In 2016 staat de realisatie van de afspraken uit het Deltaprogramma centraal. We geven uitvoering aan de Bestuursovereenkomst Zoetwatervoorziening Oost Nederland, en voeren samen met bedrijfsleven, kennisinstellingen en inwoners de strategie 'meerlaagse veiligheid en klimaatbestendigheid in de IJssel-Vechtdelta' uit. Daarnaast starten we, in opdracht van het ministerie, het proces om te komen tot de realisatie van fase II van Ruimte voor de Rivier IJsseldelta in combinatie met een verbeterde verbinding tussen Flevoland en Overijssel (N307), en besluiten we over de aanpak met betrekking tot veilig en voldoende drinkwater in met name Twente. Onder de noemer Klimaat Actieve Provincie stimuleren we bovendien de pilots Klimaat Actieve Stad (w.o. Enschede).

Overijssel heeft een sterke reputatie voor wat betreft het ruimtelijk beleid, dat heldere kaders kent en tegelijkertijd partijen in staat stelt hun eigen verantwoordelijkheid te nemen. De veranderende maatschappelijke opgaven en opvattingen worden in 2016 vertaald naar een herziene, dynamische, digitale Omgevingsvisie volgens de nieuwe Omgevingswet. Voor deze herziening gelden duidelijkheid, transparantie en ontwikkelruimte voor eigen initiatief als leidende principes.

De afspraken over een kwantitatief maar vooral kwalitatief passend aanbod van locaties voor wonen en werken vragen in 2016 de nodige aandacht. We blijven daarbij inzetten op toekomstbestendige, complementaire steden en dorpen. Daarvoor ontwikkelen we, samen met partners, een aanpak voor leegstand en transformatie, en steken actief in op Agenda Stad.

Een goede kwaliteit van water, bodem en lucht is niet vanzelfsprekend. Dit vraagt actie van zowel overheden, bedrijven als particulieren. Wij richten ons vooral op het borgen van de basiskwaliteiten en het oplossen en verminderen van milieuhinder. In 2016 intensiveren wij de aanpak van de asbestproblematiek, zowel in de bodem als op de (bedrijfs)daken. Het is daarbij de uitdaging om, krachten, belangen en financiën te bundelen zodat Overijssel in 2024 daadwerkelijk geheel asbestvrij is. De eerste stap hiervoor is het ontwikkelen van een gedeelde visie op de aanpak van de asbestproblematiek. Daarnaast richten wij ons op het versnellen van duurzame ontwikkeling, waaraan in de vorige coalitieperiode met het programma Gezond en Veilig Leefmilieu en het netwerk Duurzaam Overijssel een impuls is gegeven. In lijn hiermee stimuleren wij inwoners, bedrijven en instellingen met het Energiefonds Overijssel tot het nemen van energiebesparende maatregelen. Wij streven naar een aandeel van 20% hernieuwbare energie in 2023. In het verlengde hiervan hechten we onverminderd aan een veilig en gezond gebruik van de ondergrond. We willen daarin geen activiteiten laten ontplooiën of stoffen laten brengen, die hieraan in de weg staan. We verankeren deze opvatting in de herziene Omgevingsvisie en –verordening, en delen onze zorg wanneer daartoe concreet aanleiding is nadrukkelijk en publiek.

De diversiteit en spreiding van cultuur in onze provincie koesteren wij. Omdat het onze identiteit bepaalt en een wezenlijke bijdrage kan leveren aan het Overijssels vestigingsklimaat. Deze overtuiging is verankerd in het provinciaal cultuurbeleid, dat we iedere vier jaar tegen het licht houden. De huidige speerpunten (Cultuurbeleid 2013-2017) zijn: cultureel erfgoed, culturele basisinfrastructuur, talentontwikkeling, cultureel ondernemerschap, cultuureducatie en- participatie. Invulling en uitvoering van het cultuurbeleid vooronderstelt een goede samenwerking tussen de overheden. Met Gelderland en de grote steden hebben wij daarom in het Cultuurmanifest Oost Nederland 2017 - 2020 al een aantal ambities bevestigd en een aanbod voor samenwerking aan het Rijk gedaan. Behoud van de rijksmiddelen voor Overijsselse instellingen is daarin prioritair. In 2016 formuleren we ons nieuwe cultuurbeleid voor de periode 2017 - 2020. Dit proces start met een evaluatie van het huidige beleid. Nog voor het eind van 2015 zullen wij uw Staten voorstellen doen over de uitgangspunten en het proces in aanloop naar deze nieuwe cultuurnota.

Onze inwoners moeten kunnen vertrouwen op een goed functionerend openbaar bestuur. Wij beschouwen het als onze verantwoordelijkheid, dit vertrouwen waar mogelijk te laten groeien. Dit doen wij door zelf het goede voorbeeld te geven, door transparant en duidelijk te zijn over onze doelstellingen, opvattingen en werkwijzen, en door te bevorderen dat de decentrale overheden waarop wij toezicht houden hun (wettelijke) taken correct uitvoeren. In 2016 presenteren we een visie op de kwaliteit van het openbaar bestuur in Overijssel, die breed is afgestemd. Om op adequate wijze positie te kiezen bij het oppakken van de maatschappelijke opgaven in de veranderende samenleving én tijdige en effectieve betrokkenheid van de samenleving en partners te bewerkstelligen, richten wij ons in 2016 op het ontwikkelen en delen van passende werkwijzen en rolinvullingen aan de hand van de door uw Staten vastgestelde Participatiecode. We gaan graag met uw Staten in gesprek om enkele concrete thema's te selecteren voor het uitvoeren van experimenten met deze nieuwe bestuursstijl.

De afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in de borging van sociaal flankerend beleid binnen de provinciale kerntaken. In lijn hiermee is de basissubsidiëring van belangenorganisaties afgebouwd. In het kader van de drie decentralisaties in het sociaal domein zijn met steunfuncties en gemeenten afspraken gemaakt over een zorgvuldige transitie tot en met 2016, en over een meer vraaggestuurde aanpak bij de ondersteuning van gemeenten in hun uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Ook nu de wettelijke basis voor de steunfunctietaak per 1 januari 2015 is komen te vervallen, maken wij de bestaande afspraken met de gemeenten en instellingen in 2016 af. Begin 2016 stellen wij, op basis van de uitgangspunten uit het coalitieakkoord, nieuw beleid aan u voor met betrekking tot de invulling van het onderwerp sociale kwaliteit.

De internationale vluchtelingenproblematiek vraagt op regionale schaal onze aandacht. Provincies houden toezicht op de uitvoering van de wettelijke taak van gemeenten om statushouders met voorrang te huisvesten. Recent heeft de Commissaris van de Koning binnen de Kring van Commissarissen met de ministers van Binnenlandse Zaken en

Koninkrijksrelaties en de minister van Veiligheid en Justitie bovendien afgesproken dat provincies een stimulerende en aanjagende rol vervullen richting gemeenten om aanvullende opvangcapaciteit beschikbaar te stellen. Andersom steunen wij ook de gemeenten in hun pleidooi voor extra financiële compensatie, nu het aantal statushouders per gemeenten almaar groeit, en de leefbaarheid en inburgering in de gemeenschap onder druk komen te staan. Voor wat betreft de huidige taakstelling voor huisvesting van statushouders ligt Overijssel als enige provincie op schema om de huisvestingsopgave te realiseren. De situatie van dit moment echter leidt naar grote waarschijnlijkheid tot een nog hogere taakstelling dan de eerder dit jaar aangekondigde 25% verhoging. Dit betekent een majeure opgave voor de gemeenten binnen de provincie, waarbij wij hen waar mogelijk zullen ondersteunen.

Tot slot: nog steeds heeft Overijssel een solide financiële begroting. We zien het als onze opgave om deze stevige basis maximaal te benutten voor het oplossen van maatschappelijke opgaven en tegelijkertijd om voor de toekomst deze slagkracht te behouden. Onzekerheden over toekomstige inkomsten (bv. discussie provinciefonds), risico's en steeds meer sturende regelgeving beïnvloeden onze mogelijkheden en de flexibiliteit snel te reageren. In het coalitieakkoord worden ons op dat punt heldere opdrachten meegegeven. In de Perspectiefnota voor 2017, die in juni 2016 verschijnt, doen wij voorstellen hoe hieraan invulling kan worden gegeven.

2. Opbouw van de begroting

De wettelijk voorgeschreven structuur is op de website nog steeds herkenbaar. Er is een inleidende 'tegel' en de beleidsvelden met de drie W-vragen zijn afzonderlijk benaderbaar. Ook de Paragrafen en de Financiële Begroting hebben een afzonderlijke ingang gekregen.

We hebben de beleidsvoornemens concreet gemaakt in ambities, doelen, prestaties, indicatoren en kengetallen en gerangschikt naar de volgende beleidsvelden:

1. Ruimtelijke ontwikkeling en waterbeheer.
2. Milieu en energie.
3. Vitaal platteland.
4. Mobiliteit.
5. Regionale economie.
6. Culturele infrastructuur en monumentenzorg.
7. Kwaliteit openbaar bestuur.
8. Gebiedsontwikkelingen.
9. Sociale kwaliteit.
10. Bedrijfsvoering.

Het laatste onderdeel is nieuw en in de plaats gekomen van het onderdeel Bedrijfsvoering uit het hoofdstuk Paragrafen. Deze verandering komt voort uit de voorstellen van de Commissie Depla voor de vernieuwing van Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Met het opnemen van het onderdeel Bedrijfsvoering lopen wij vooruit op de wetswijziging. Wij willen daarmee een trendbreuk met de volgende begroting voorkomen. Onderdeel van het voorstel voor Bedrijfsvoering is dat we de directe personeelskosten weer toerekenen aan de (kern)taken. Tot op heden lieten we de personeelskosten als een geheel zien. Onder Bedrijfsvoering hebben we nu nog alleen de indirecte personeels- en apparaatskosten opgenomen.

3. Budgettair perspectief

Wij presenteren u een sluitende begroting volgens de eisen die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties aan ons stellen.

De vastgestelde begrotingssaldi uit het budgettair perspectief, zoals gepresenteerd in de Kerntakenbegroting 2015 (PS/2014/714) zijn de basis voor de actualisering van het budgettair perspectief.

Ten opzichte van het bij de Kerntakenbegroting 2015 gepresenteerde budgettair perspectief zijn de belangrijkste mutaties:

- Monitor Overijssel 2014-II (PS/2014/898) en de monitor Overijssel 2015-I (PS/2015/456).

- Optimalisering provinciale financiën (PS/2014/1051).
- Jaarstukken 2014 (PS/2015/150).
- Verwerking coalitieakkoord 'Overijssel Werkt!' / Perspectiefbrief 2016.
- Verwerking van de meicirculaire.

De meerjarige saldi zijn onderhevig aan toekomstige besluitvorming. Naast de gebruikelijke mutaties hielden we in het budgettair perspectief van de Begroting 2015 rekening met P.M.-posten, vooral door verwachte Rijksbesluiten. Deze P.M.-posten hebben we voor de periode 2016 - 2019 verwerkt in de Begroting, omdat ze zijn opgenomen in de circulaire, dan wel omdat de grond ervoor is vervallen. In het budgettair perspectief staan er voor de periode 2016 - 2019 geen P.M.-posten meer.

Hierna volgen overzichten met achtereenvolgens het structurele, het incidentele en het totale budgettair perspectief. De verdere toelichting staat in bijlage II.

		(x € 1.000)			
Structureel budgettair perspectief		2016	2017	2018	2019
Structurele saldi conform Kerntakenbegroting 2015		17.600	14.215	13.091	13.091
Actualisering begroting					
Recente besluitvorming		21.768	18.243	14.687	12.062
Autonome ontwikkelingen		-5.904	-5.925	-5.075	-4.585
Overige mutaties		444	11.112	1.542	-3.301
Actualisering bestaand beleid		30	-25	-187	-190
Beleidsintensivering		-	-	-	-
Nieuw structureel saldo ¹		33.938	37.620	24.058	17.077

¹ Hieruit blijkt dat de meerjarenraming een positief structureel saldo heeft.

		(x € 1.000)			
Incidenteel budgettair perspectief	AR ²	2016	2017	2018	2019
Incidentele saldi conform Kerntakenbegroting 2015	75.347	27.761	27.471	25.942	25.942
Actualisering begroting					
Recente besluitvorming	43.252	-24.155	-24.018	-21.328	-18.952
Autonome ontwikkelingen	-	-116	-100	-1.425	-100
Overige mutaties	-	205	-10.157	-1.245	-4.001
Actualisering bestaand beleid	47.721	860	907	1.056	1.059
Beleidsintensiveringen	-180.045	-19.087	-18.265	-17.275	-18.020
Nieuw incidenteel saldo exclusief AR	-13.725	-14.532	-24.162	-14.275	-14.072
Mutatie vrije ruimte Algemene Reserve	19.406	-19.406	-	-	-
Nieuw incidenteel saldo	5.681	-33.938	-24.162	-14.275	-14.072

² Algemene reserve

		(x € 1.000)			
Budgettair perspectief	AR	2016	2017	2018	2019
Saldi conform Kerntakenbegroting 2015	75.347	45.361	41.686	39.033	39.033
Actualisering begroting					
Recente besluitvorming	43.252	-2.387	-5.775	-6.641	-6.890
Autonome ontwikkelingen	-	-6.020	-6.025	-6.500	-4.685
Overige mutaties	-	649	955	297	-7.302
Actualisering bestaand beleid	47.721	890	882	869	869
Beleidsintensiveringen	-180.045	-19.087	-18.265	-17.275	-18.020
Beschikbare budgettaire ruimte	-13.725	19.406	13.458	9.783	3.005
Mutatie vrije ruimte Algemene Reserve	19.406	-19.406	-	-	-
Nieuw budgettair perspectief	5.681	-	13.458	9.783	3.005

In het coalitieakkoord 2015 - 2019 'Overijssel Werkt!' is een extra investeringsimpuls opgenomen van € 244,3 miljoen. Om voldoende dekking te hebben voor de investeringsimpuls hebben we binnen het investeringsprogramma Kracht van Overijssel en de fondsen een heroverweging van € 36,25 miljoen uitgevoerd. Tijdens de coalitieonderhandelingen is voor € 31,25 miljoen specifiek aangegeven waar de heroverweging gevonden moest worden. De invulling van € 5 miljoen is open gehouden voor verwerking in de Begroting 2016.

Sinds juni 2015 blijkt dat er een meevaller is van € 1,6 miljoen bij één van de mobiliteitsprojecten waarvoor extra middelen waren gereserveerd in het coalitieakkoord. Daarmee is de totaal benodigde investeringsimpuls verlaagd naar € 242,7 miljoen. De nog openstaande dekking is nu € 3,4 miljoen.

Bij de voorbereiding van deze Begroting 2016 en door vaststelling van het Jaarverslag 2014 en de Monitor Overijssel 2015-I blijkt dat de vrije ruimte in de algemene reserve en de meerjarige begroting hoger is dan ten tijde van de coalitiebesprekingen bekend was.

Alles overwegend hebben wij er voor gekozen de resterende benodigde dekking van € 3,4 miljoen ten laste te brengen van de beschikbare ruimte in het budgettair perspectief. Dit is nu verwerkt in deze begroting.

4. Verwerking investeringsimpuls coalitieakkoord

Zoals we hierboven hebben uiteengezet is de totale investeringsimpuls € 242,7 miljoen, waarbij we € 170 miljoen dekken uit de algemene reserve en € 72,7 miljoen uit de jaarschijven 2016 tot en met 2019. De extra investeringsimpuls is opgenomen bij de incidentele beleidsintensivering. De dekking vanuit de jaarschijven is een indicatieve verdeling omdat we nog geen investeringsvoorstellen voor de inzet van die middelen aan u hebben voorgelegd. Als er investeringsvoorstellen zijn, komt hier meer duidelijkheid over. Beschikbare ruimte in de jaarschijven is daarbij wel een randvoorwaarde.

Wij hebben in de Perspectiefbrief 2016 voorgesteld om voor de extra investeringsimpuls dezelfde spelregels toe te passen als voor het investeringsprogramma Kracht van Overijssel. Om uitdrukking te geven aan de nieuwe accenten binnen het investeringsprogramma hebben we voorgesteld om beide Kracht van Overijssel-reserves te hernoemen naar 'Kwaliteit van Overijssel'. Deze naamswijzigingen leggen we in dit Statenvoorstel aan u voor.

De middelen van de extra investeringsimpuls toe te voegen aan a) de algemene reserve Kwaliteit van Overijssel, b) de bestemmingsreserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel, c) de bestemmingsreserve Europese programma's of d) de jaarschijf.

De spelregels van autorisatie van budgetten, en daarbinnen de werkwijze voor deze beide reserves Kwaliteit van Overijssel, hebben we opgenomen in bijlage IV.

5. Wijzigingen reserves, voorzieningen en doeluitkeringen

Reserve Verkeer en Vervoer

Met ingang van 2016 schaft het Rijk de 'Brede doeluitkering Verkeer en Vervoer' (BDU) af gaan deze middelen naar het provinciefonds. Dit vloeit voort uit de Wet afschaffing plusregio's (Tweede Kamer 2012-2013, 33 659 nr. 2). Ter voorkoming van herverdeeldeffecten is het beschikbare budget de eerste jaren opgenomen in een decentralisatie-uitkering Verkeer en Vervoer op basis van de bestaande verdeling van de BDU-middelen. Het Rijk beziet hoe de BDU uitkering in de systematiek van het provinciefonds opgenomen wordt. Overheveling naar het provinciefonds heeft tot gevolg, anders dan bij een doeluitkering, dat Provinciale Staten vrij zijn in de besteding van deze middelen. Wij stellen voor om de bestemmingsreserve 'Verkeer en Vervoer' in te stellen en de 'decentralisatie-uitkering verkeer en vervoer' hieraan toe te voegen, zodat de doelstellingen en ambities op het domein van verkeer en vervoer financieel zijn gedekt. Daarmee stelt u de financiering veilig. De reserve gebruiken we ter financiering van de exploitatie van het regionale openbaar vervoer, infrastructurele projecten, verkeersveiligheid en mobiliteitsmanagement.

Breedband

In het coalitieakkoord is een korting op het Breedbandbudget aangekondigd van € 16,5 miljoen. Dit werd mogelijk doordat enerzijds de markt (Cogas) heeft aangekondigd zonder subsidie een belangrijk deel van de buitengebieden in Overijssel te gaan verglazen. Anderzijds is naar voren gekomen dat het verstrekken van garanties een meer passend financieringsinstrument is voor lokale initiatieven dan leningen door de provincie. Als gevolg daarvan zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd.

- Een bedrag van € 8,1 miljoen binnen de reserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel valt vrij, alsmede een bedrag van € 33,9 miljoen uit de Algemene Financieringsreserve.
- Daartegenover wordt een dotatie aan de Algemene Risicoreserve voorgesteld van € 25,5 miljoen ter afdekking van mogelijke risico's als gevolg van garantieverstrekingen.

Diversen

Bij het Jaarverslag 2014 zijn de reserve risicoreservering RBT, de bestemmingsreserve afrekening pMJP / ILG en de voorziening Revolving Fund grondvoorraad ingesteld. Voor deze reserves en voorziening zijn alleen niet de gevraagde instellingsgegevens opgenomen in het Statenvoorstel. Dit gebeurt nu alsnog, zie bijlage III.

In de Begroting 2016 hebben we reserves en voorzieningen gemuteerd ter verwerking van bovenstaande punten.

6. Ontwikkelopgave Ecologische Hoofdstructuur / Natura2000

Overijssel staat voor de grote en ambitieuze opgave in het landelijk gebied om 24 Natura-2000 gebieden toekomstbestendig te maken. Daarmee bereiken we belangrijke natuurdoelen en creëren we tegelijkertijd ruimte voor economische ontwikkeling. De opgave vloeit voort uit de Natuurbeschermingswet en de Programmatische Aanpak Stikstof. Hierbij hebben wetaken en verantwoordelijk gekregen die tot nu toe door het Rijk werden vervuld, dan wel tot nu toe niet in deze vorm bestonden (Programmatische Aanpak Stikstof). We streven in samenspraak met onze partners in Samen Werkt Beter, naar een resultaatgerichte en slagvaardige werkwijze. Tegelijkertijd willen we dat de werkwijze onze inwoners en ondernemers in de gebieden en partners maximaal de ruimte geeft mee te denken over oplossingen.

We hebben eind 2014 een analyse gemaakt van de benodigde extra capaciteit bovenop de bestaande inzet om deze opgave te realiseren. Twijnstra&Gudde heeft een contra-expertise gemaakt. Wij ramen deze extra inzet op 68 fte voor de komende acht jaar en daarna geleidelijk afbouwend naar 2032. Van die 68 fte is circa 45 fte ingevuld vanuit de bestaande organisatie (onder andere via de opheffing van Dienst Landelijk Gebied en overdracht van formatie aan de provincie). Dit betekent dat er nog circa 23 fte niet is ingevuld. De hiervoor benodigde middelen zijn onderdeel van het totaal budget ontwikkelopgave Ecologische Hoofdstructuur / Natura 2000. De vraag is hoe we deze personele inzet gaan invullen. Dit kan door externe inhuur, tijdelijke contracten of aanstelling in vaste dienst. Overweging hierbij is dat het een behoefte is voor een periode van minimaal acht jaar. Deels gaat het hierbij overigens om specialismen die niet gedurende de hele periode nodig zijn (circa 8 fte). Het ligt voor de hand voor deze laatste categorie te werken met externe inhuur of tijdelijke contracten.

Voor de resterende 15 fte geldt dat tijdelijke contracten (wettelijk gezien) geen soelaas bieden en vanuit goed werkgeverschap ook niet gewenst zijn. Externe inhuur heeft voordelen (flexibiliteit), maar ook nadelen (hogere kosten en veel personele wisselingen die de continuïteit in de projecten bedreigen). We hebben uitgerekend dat over de looptijd van het programma de kosten van externe inhuur voor deze 15 fte circa € 5 miljoen extra bedragen ten opzichte van aanstelling in vaste dienst. We stellen voor de formatielimiet voor vaste bezetting met ingang van 1-1-2016 met 15 fte te verhogen tot 31-12-2023 en dit af te bouwen naar 0 in 2032.

7. Septemercirculaire

In de septemercirculaire voor het provinciefonds staat een stijging van de uitkering uit het Provinciefonds voor 2016. Het effect voor Overijssel is circa € 2,0 miljoen, waarvan wij circa € 1,4 miljoen na de Begroting 2016 toevoegen aan de algemene reserve egalisatie plafond BCF. Per saldo is het effect op het budgettaire perspectief voor 2016 circa € 0,6 miljoen. De wijzigingen uit de septemercirculaire zijn niet meegenomen in de Begroting 2016, dat doen we bij de eerstvolgende gelegenheid in de P&C cyclus.

8. EMU-saldo

Wij verwachten in 2016 een EMU-tekort van € 14,6 miljoen (zie het technische bijlagenboek, bijlage EMU-saldo). Dit gematigde EMU (economische en monetaire unie) tekort komt doordat we de lopende investeringen na 2016 uitgeven. De investeringen moeten we concretiseren voordat deze doorwerken in het EMU-saldo. Dit tekort kunnen we niet afzetten tegen een referentiewaarde. Voor het jaar 2016 volgt geen sanctie. Tot dusver konden we de overschrijdingen opvangen binnen de eerder genoemde macronorm.

9. Tot slot

We hebben aandacht besteed aan het controleren van de structuur van de website en de daarin aanwezige dwarsverbanden. Er zullen desondanks in het gebruik van de begrotingssite onvolkomenheden aan het licht treden. Niet-urgente zaken nemen we mee naar de volgende P&C-publicaties, die via de website worden gemaakt (i.c. de Monitor Overijssel 2016-I als eerste).

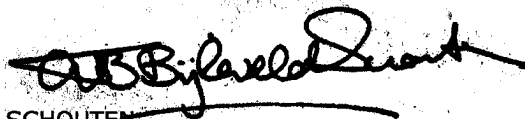
Voorstel

Gelet op het voorgaande stellen wij u voor het besluit te nemen, als in concept in bijlage I verwoord.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

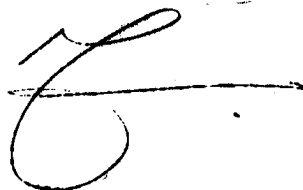
voorzitter,

A.Th.B. BIJLEVELD-SCHOUTEN

secretaris,

J.M. OSINGA

Ontwerpbesluit nr. PS/2015/687

Provinciale Staten van Overijssel,

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 1 oktober 2015 - kenmerk 2015/0295924

overwegende

De toelichting van Gedeputeerde Staten op de Begroting 2016

besluiten:

1. De Begroting 2016 en het bijlagenboek inclusief meerjarenraming 2016-2019 vast te stellen.
2. In te stemmen met het budgettaire perspectief, zoals opgenomen in dit Statenvoorstel PS/2015/687 van de Begroting 2016.
3. De opcenten op de motorrijtuigenbelasting voor de periode 2016-2019 te bevriezen op het huidige tarief.
4. Het Energiefonds te verlagen van € 250 miljoen naar € 200 miljoen en hiervan € 30 miljoen in te zetten voor het programma Nieuwe Energie en € 20 miljoen vrij te laten vallen naar de algemene reserve (onderdeel heroverweging).
5. Het Energiefonds met een omvang van € 200 miljoen revolverend te maken.
6. De investeringsimpuls van € 242,7 miljoen te verwerken in de Begroting 2016, waarbij € 170 miljoen wordt gedekt uit de algemene reserve en € 72,7 miljoen vanuit de jaarschijven 2016 tot en met 2020.
7. Beide Kracht van Overijssel-reserves te hernoemen naar 'Kwaliteit van Overijssel'.
8. De middelen van de extra investeringsimpuls toe te voegen aan a) de algemene reserve Kwaliteit van Overijssel, b) de bestemmingsreserve uitvoering Kwaliteit van Overijssel, c) de bestemmingsreserve Europese programma's of d) in de jaarschijf.
9. Voor de extra investeringsimpuls Kwaliteit van Overijssel dezelfde spelregels toe te passen als voor het investeringsprogramma Kracht van Overijssel.
10. Alle mutaties op de reserves en voorzieningen zoals verwerkt in de Begroting 2016, vast te stellen.
11. De bestemmingsreserve 'Verkeer en Vervoer' in te stellen en de 'decentralisatie-uitkering verkeer en vervoer' hieraan toe te voegen.
12. De instellingsformats vast te stellen voor de reserve risicoreservering RBT, de bestemmingsreserve afrekening pMJP / ILG en de voorziening Revolving Fund grondvoorraad.

13. De naam van de 'Voorziening waarderisico grondvoorraad BBL' te wijzigen in 'Voorziening waarderisico ILG opstallen en gronden' en het doel en de specifieke spelregels aan te passen.
14. De formatielimiet voor vaste bezetting met ingang van 1-1-2016 met 15 fte te verhogen tot 31-12-2023, deze in te zetten voor de Ontwikkelopgave Ecologische Hoofdstructuur / Natura 2000 en vervolgens een uitfasering van deze extra inzet tot 0 in 2032 te realiseren.

Zwolle,

Provinciale Staten voornoemd,

voorzitter,

griffier,

Bijlage II Toelichting op het budgettaire perspectief

In deze bijlage lichten we de belangrijkste mutaties in het budgettair perspectief toe. Voor een uitgebreidere toelichting op de mutaties die vanuit voorgaande PS-besluiten (onder andere Instelling Algemene Financieringsreserve, Jaarverslag 2014, Monitor 2015-I) voortkomen, wordt verwezen naar de desbetreffende PS-voorstellen,

Autonome ontwikkelingen

(x € 1.000)				
Structurele autonome ontwikkelingen	2016	2017	2018	2019
Effecten CAO 2012 -2015	-345	-344	-343	-343
Opcenten motorrijtuigenbelasting	500	500	500	500
Actualisering rentebaten obligatieportefeuille	-1.886	-1.908	-1.059	-569
Provinciefonds - meicirculaire 2015 (incl. uitname Jeugdzorg)	-3.047	-3.047	-3.047	-3.047
Actualisering fractievergoedingen	-26	-26	-26	-26
Effecten Bouwbesluit 2012 (PS/2014/897) 2016 - 2019	-1.100	-1.100	-1.100	-1.100
Totaal structurele mutaties	-5.904	-5.925	-5.075	-4.585

(x € 1.000)						
Incidentele autonome ontwikkelingen	AR		2016	2017	2018	2019
Dividend BNG			-100	-100	-100	-100
Actualisering rentebaten obligatieportefeuille			-16	-	-1.325	-
Afwikkeling escrow Essent		p.m.				
Totaal incidentele mutaties	-		-116	-100	-1.425	-100

Effecten CAO 2012-2015

Voor de periode 1 juni 2012 tot en met 31 december 2015 geldt een nieuwe CAO. Onderdeel daarvan is onder andere een structurele salarisverhoging per 1 januari 2015 van 2% en per 1 juli 2015 van 1%.

Opcenten Motorrijtuigenbelasting

In het coalitieakkoord is afgesproken dat de opcenten op de motorrijtuigenbelasting bevroren blijven op het huidige tarief. Wij hebben de ramingen van de inkomsten Motorrijtuigenbelasting bijgesteld.

Actualisering rentebaten obligatieportefeuille

Bij het opstellen van deze begroting zijn de rendementen van de obligatieportefeuille geactualiseerd naar de stand van ultimo juli 2015. In 2015 zijn enkele aan- en verkopen gedaan om te kunnen blijven voldoen aan het mandaat, waarbij de aangekochte stukken een lager couponrendement kennen dan de verkochte stukken. Hierdoor ontstaat vanaf 2016 een structurele tegenvaller van achtereenvolgens € 1,9 miljoen, € 1,9 miljoen, € 1,1 miljoen en € 0,6 miljoen. De incidentele bedragen betreffen tegenvallers in de vrijval van disagio die al in 2015 gerealiseerd is bij genoemde verkopen.

Provinciefonds – meicirculaire 2015 (inclusief uitname Jeugdzorg)

Jaarlijks ontvangen wij in het voorjaar een circulaire van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties ('de meicirculaire') waarin de ontwikkelingen met betrekking tot het provinciefonds en de overige rijksuitkeringen worden geschetst. Deze ontwikkelingen hebben gevolgen voor de provinciale financiën.

- *Algemene uitkering Accres Provinciefonds (PF)*

De berekening voor het jaar 2016 is in ons budgettair perspectief nu een kopie van de berekening voor 2015, behalve dan dat er al wel rekening is gehouden met het verminderen van het aantal provincies. Dit is een structurele korting van € 0,4 miljoen in 2015 oplopend tot circa 2,4 miljoen in 2020.

De neerwaartse bijstelling van de algemene uitkering van 2016 die wij verwerken is € 3,1 miljoen. Hiervan hebben we € 6,7 miljoen opgenomen als PM post in ons budgettair perspectief, wat betekent dat er voor 2016 een positief effect op ons perspectief is van € 3,6 miljoen. Dit effect bestaat voor circa € 1,1 miljoen uit accres en € 2,5 miljoen uit de Motorrijtuigenbelasting.

De inkomsten van de opcenten Motorrijtuigenbelasting zijn vanaf 2014 voor alle provincies fors gestegen omdat de vrijstelling voor energiezuinige auto's is opgeheven. Dit betekent dus een stijging voor de opbrengst per opcent. De stijging voor Overijssel is lager dan het landelijk gemiddelde, waardoor deze wijziging een positief herverdeeldeffect voor Overijssel oplevert (via het Provinciefonds) van circa € 2,5 miljoen. De prognose van de Belastingdienst voor 2015 is hier als uitgangspunt genomen, verhoogd met 1%.

Accres

Voor de meerjarige ramingen van de accresen blijven wij de werkwijze hanteren waarbij we alleen de mutatie van het accres in het eerstkomende begrotingsjaar verwerken en meerjarig doortrekken. Bij de Begroting 2016 betekent dit dat we het begrotingsjaar 2016 verwerken en dit meerjarig doortrekken. Hierbij maken we de aantekening dat in de circulaire voor 2017 een daling aangekondigd wordt van circa € 1,0 miljoen voor Overijssel. Deze nemen wij nu niet mee. Wanneer deze daling van het accres daadwerkelijk plaatsvindt, zal de budgettaire ruimte in 2017 en volgende jaren met € 1,0 miljoen meer afnemen dan nu getoond.

De meerjarige effecten van minder provincies (circa € 0,4 miljoen per jaar) en de effecten van de kosten van Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (circa € 0,4 miljoen in 2018) zijn eerder al verwerkt in de raming van de algemene uitkering.

Inputfinanciering handelsregister

Voorafgaand aan de invoering van de structurele inputfinanciering Handelsregister heeft het Ministerie van Economische Zaken, in samenwerking met alle partijen in de Gebruikersraad Handelsregister, een pilot uitgevoerd om ervaring op te doen met deze financiële systematiek. Het meergebruik Handelsregister door provincies in 2012 en 2013 betrof in totaal € 34.000. De eerder afgesproken uitname uit het provinciefonds van € 70.000 structureel wordt daarom verhoogd met € 7.000 per jaar in 2015 tot en met 2018 en met € 6.000 in 2019. De bedragen worden uitgenomen via de uitkeringsfactor. Het effect voor Provincie Overijssel is nihil.

Generieke digitale infrastructuur

Binnen de Generieke Digitale Infrastructuur (GDI; onder andere DigiD, eID, Digipoort en MijnOverheid) zijn tekorten ontstaan, die door der gebruikers worden opgevangen. In de Ministerraad van 6 maart 2015 is besloten de betrokken partijen aan te slaan naar de mate van gebruik (laag, midden en hoog) van de GDI-voorzieningen. De verwerking van de mutatie geschiedt via de maatstaf inwoners uit het cluster Bestuur. Het effect voor Overijssel is in 2015 circa € 40.000 en voor 2016 e.v. circa € 60.000 negatief.

- *Wijzigingen integratie- en decentralisatie-uitkeringen 2015 ev.*

In de circulaire staat een aantal wijzigingen over de integratie- en decentralisatie-uitkeringen aangekondigd. Het gaat hierbij om bijdragen van het rijk voor bepaalde doelen:

- *De decentralisatie-uitkering Bodemsanering 2015 is € 6,7 miljoen. Ook voor de periode 2016 tot en met 2020 hebben we een convenant afgesloten. Voor 2016 ontvangen we € 7,1 miljoen, 2017 € 6,1 miljoen, 2018 tot en met 2020 € 1,1 miljoen per jaar.*
- *De verdeling van de middelen voor Natuur voor 2016 is € 42,35 miljoen voor Overijssel.*
- *Met ingang van 2016 maken de voor de provincies bestemde middelen uit de Brede Doeluitkering (BDU) Verkeer en vervoer onderdeel uit van het provinciefonds. Ter voorkoming van herverdeeldeffecten wordt het budget toegekend op basis van de bestaande verdeling van de BDU-middelen. De incidentele financiële bijdragen aan*

projecten worden vanaf 2016 via een afzonderlijke decentralisatie-uitkering verstrekt (zie bijlage voor bedragen per jaar). We verwachten dat de bedragen van de BDU niet aangepast worden volgens de trap op – trap af systematiek, maar dat ligt nog niet helemaal vast in afwachting van de uitkomsten van de commissie Jansen.

- De provincies en het ministerie van Economische Zaken voeren in 2015 gezamenlijk het instrument MKB Innovatiestimulering Topsectoren (MIT) uit. Het ministerie van Economische Zaken stelt hiervoor € 15 miljoen beschikbaar aan de deelnemende provincies. De verdeling over de provincies volgt later.

De bovenstaande wijzigingen hebben geen direct effect op het budgettair perspectief. In de huidige werkwijze zetten we de decentralisatie- en integratie uitkeringen volledig in voor het doel dat daar door het Rijk aan is gekoppeld.

Actualisering fractievergoedingen

Na de provinciale verkiezingen is het aantal fracties toegenomen, het budget is hierop aangepast.

Effecten Bouwbesluit 2012

In het Beheerplan infrastructurele kapitaalgoederen provincie (PS/2014/897) hebben we opgenomen dat we het aanvullend benodigde bedrag door de vertaling van het Bouwbesluit 2012 voor kunstwerken van € 4,4 miljoen (4 jaar x € 1,1 miljoen per jaar) we als financiële opgave meenemen bij de Begroting 2016.

Dividend BNG

Bij haar Jaarverslag 2014 heeft BNG gemeld dat het renteresultaat als gevolg van de aanhoudend lage rentes naar waarschijnlijkheid een structureel lager niveau zal kennen. Daarnaast zullen de kapitaalbuffers versterkt moeten worden als gevolg van nieuwe regelgeving. Voorzichtigheidshalve ramen wij het dividend af naar nihil.

Afwikkeling Escrow Essent

Er is nog geen duidelijkheid over de afwikkeling van de Escrow voor de Essent-middelen. In het coalitieakkoord 2015 - 2019 zijn afspraken gemaakt over de benutting van deze mogelijke vrijval. Gelet op de onzekerheid omtrent de (omvang van de) meevaller is deze post als p.m. in het budgettair perspectief opgenomen.

Overige mutaties

Structurele overige mutaties	2016	2017	2018	2019
Indexering	-123	-121	-121	-115
Toevoegen jaarschijf 2019				-3.229
Actualisering afschrijvingslasten	521	1.034	992	-237
Actualisering rente doeluitkeringen	72	17	-534	-1
Actualiseren ramingen verkeer en vervoer	-26	10.183	1.206	281
Afrondingen		-1	-1	
Totaal structurele mutaties	444	11.112	1.542	-3.301

(x € 1.000)

Incidentele overige mutaties	AR	2016	2017	2018	2019
Toevoegen jaarschijf 2019					-3.802
Actualisering rente reserves		206	54	-12	109
Actualiseren ramingen verkeer en vervoer		-2	-10.211	-1.234	-308
Afrondingen		1		1	
Totaal incidentele mutaties		205	-10.157	-1.245	-4.001

Indexering

In de Begroting 2016 indexeren we de programmalasten met 0,2%. Dat is de verwachte prijsstijging in 2015. In het budgettair perspectief van de Perspectiefbrief 2016 was een percentage van 0,4 genoemd. Het laatste percentage is gebaseerd op een oude definitie van inflatie. De nieuwe standaard van het Centraal Bureau voor de Statistiek en het Centraal Plan

Bureau (hicp) sluit aan bij de Europese definities en hebben we gebruikt bij het opstellen van deze begroting. Het effect daarvan is dat de indexeringen in de periode 2016 tot en met 2019 licht lager uitvallen dan wij bij de Perspectiefbrief 2016 hebben aangegeven.

Toevoegen jaarschijf 2019

Het toevoegen van de jaarschijf 2019 levert per saldo een negatief effect op van € 7,0 miljoen. Dit is een min van € 3,2 miljoen structureel (grotendeels veroorzaakt door de afloop van de obligatieportefeuille) en een min van € 3,8 miljoen incidenteel (eveneens voornamelijk obligatieportefeuille).

Actualisering afschrijvingslasten

Deze mutatie bestaat uit de actualisering van de investeringskredieten in materiële vaste activa en de daarmee samenhangende afschrijvingslasten.

Actualisering rente doeluitkeringen

Dit is de actualisering van de rentetoevoeging aan de Doeluitkering verbetering N34.

Actualisering rente reserves

Dit is de actualisering van de rentetoevoeging aan de reserve Europese programma's, reserve provinciale infrastructuur en de reserve waterwegen.

Actualisering ramingen verkeer en vervoer

Met ingang van 2016 maken de voor de provincies bestemde middelen uit de Brede Doeluitkering (BDU) Verkeer en vervoer onderdeel uit van het provinciefonds. De ontvangst in het provinciefonds alsmede de lasten in de exploitatie worden aangemerkt als structureel. De toevoeging en de onttrekking aan de reserve Verkeer en Vervoer worden aangemerkt als incidenteel. Wanneer de onttrekking in enig jaar afwijkt van de toevoeging ontstaat er een afwijking tussen incidenteel en structureel. Deze afwijking wordt in het budgettaire perspectief gecorrigeerd.

Actualisering bestaand beleid

Actualisering structureel bestaand beleid		2016	2017	2018	2019
Actualisering bestedingsritme Omgevingsvisie		-50	-50	-50	-50
Actualisering legesverordening		80	25	-137	-140
Totaal structurele mutaties		30	-25	-187	-190
Actualisering incidenteel bestaand beleid		2016	2017	2018	2019
	AR				
Actualisering Energiefonds	20.000				
Actualisering Leefomgeving	1.000				
Mobiliteit (Knelpunten N35 en beheer & onderhoud)	6.250				
Natuur en landbouw	4.000				
Vrijval dossier Breedband	16.471				
Actualisering legesverordening		-240	-193	-44	-41
Actualisering lasten EHS		1.100	1.100	1.100	1.100
Totaal incidentele mutaties	47.721	860	907	1.056	1.059

Actualisering bestedingsritme Omgevingsvisie

Voor de herziening en actualisatie van de Omgevingsvisie zijn structurele middelen in de begroting beschikbaar gesteld. Voor de periodieke herziening zou eens in de 4 jaar € 0,2 miljoen extra budget nodig zijn. Verder is voor het actueel houden van de Omgevingsvisie jaarlijks een bedrag begroot van € 0,1 miljoen. Gezien het kostenverloop van de afgelopen jaren wordt voorgesteld de extra beschikbare middelen, voor herziening eens per 4 jaar, structureel over de jaren te verdelen. Dit betekent dat de begrote lasten jaarlijks structureel met € 50.000 worden verhoogd.

Actualisering legesverordening

Voor 2016 zijn de tarieven in de Belastingverordening herijkt. Dit heeft geleid tot een voorstel tot aanpassing van enkele tarieven, welke terug te vinden zijn in het Statenvoorstel

Belastingverordening 2016 (PS/2015/701). Deze aanpassingen leiden per saldo (structureel plus incidenteel) tot € 160.000 minder inkomsten uit leges en heffingen in 2016.

Actualisering incidenteel bestaand beleid (totaal € 47,7 miljoen)

In het coalitieakkoord 2015 - 2019 'Overijssel Werkt!' is een extra investeringsimpuls opgenomen van € 244,3 miljoen. Zoals in het Statenvoorstel uiteen is gezet, is dit bedrag nu aangepast naar € 242,7 miljoen.

Om voldoende dekking te hebben voor de investeringsimpuls, is binnen het investeringsprogramma Kracht van Overijssel en de fondsen een heroverweging doorgevoerd van € 31,25 miljoen. Daarnaast is rekening gehouden met een meevaller van Breedband van € 16 miljoen. In de herziening van de subsidieregeling Breedband is de meevaller vastgesteld op € 16,5 miljoen. De totale actualisatie van het bestaand beleid bedraagt hiermee totaal € 47,7 miljoen.

Opgave	Bedrag (in €)	Omschrijving
Leefomgeving	1.000.000	Gebiedsontwikkeling Innovatiedriehoek
Mobiliteit	6.250.000	Rijkswegen
Natuur en Landbouw	4.000.000	Frictiekosten decentralisatie natuurbeleid
Energie en duurzaamheid	20.000.000	Energiefonds
Totaal	31.250.000	

In het coalitieakkoord is vermeld dat deze heroverweging € 5 miljoen hoger zou zijn en € 36,25 miljoen zou bedragen. Voor dit bedrag van € 5 miljoen was nog geen dekking aangewezen. Inmiddels is er sinds juni j.l. een nieuw zicht op de budgettaire situatie, onder andere door vaststelling van het Jaarverslag 2014 en de Monitor 2015-I. Bij de voorbereiding van deze Begroting 2016 is duidelijk geworden dat de vrije ruimte in de algemene reserve en de meerjarige begroting hoger is dan ten tijde van de coalitiebesprekingen bekend was.

Alles overwegend hebben wij er voor gekozen de nog in te vullen € 5 miljoen heroverweging voor diverse projecten ten laste te brengen van de beschikbare ruimte in het budgettaire perspectief. Dit is nu verwerkt in de voorliggende begroting.

Actualisering Energiefonds

In het coalitieakkoord zijn afspraken gemaakt over het Energiefonds. Het tempo van financiering vanuit het Energiefonds (vanwege wijzigingen op de financieringsmarkt) is lager dan bij de start verondersteld. Daarom wordt de maximale omvang van het Energiefonds verlaagd van € 250 miljoen naar € 200 miljoen. Van de verlaging van het Energiefonds met € 50 miljoen wordt € 30 miljoen ingezet voor het programma Nieuwe Energie en € 20 miljoen valt vrij naar de algemene reserve (onderdeel van de heroverweging). Tevens is afgesproken dat het Energiefonds revolverend wordt, waardoor extra investeringsruimte wordt gecreëerd.

Actualisering lasten Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Door het Decentralisatieakkoord natuur van september 2011 zijn op 1 maart 2015 circa 400 fte's van de Dienst Landelijk Gebied overgegaan de provincies. Het Provinciefonds is voor het jaar 2015 met circa € 34,2 miljoen en vanaf 2016 met structureel € 41,0 miljoen verhoogd. Dit bedrag is opgeplust bij de decentralisatie-uitkering Natuur. Voor Overijssel is dit voor 2015 € 3,875 miljoen en vanaf 2016 € 4,65 miljoen. Bij de monitor Overijssel 2014-I is hiervan het grootste deel begroot voor de personeelslasten en ten behoeve van de transitie voor 2015 wordt € 0,9 miljoen en vanaf 2016 € 1,1 miljoen geboekt op onvoorzien. Deze reservering van € 1,1 miljoen op onvoorzien komt bij de Begroting 2016 te vervallen.

Beleidsintensivering

Incidentele beleidsintensivering	<i>AR</i>	<i>2.016</i>	<i>2.017</i>	<i>2.018</i>	<i>2.019</i>
Nieuwe / aanvullende initiatieven					
Coalitieakkoord	-170.045	-19.087	-18.265	-17.275	-18.020
Geormerkt voor nieuwe collegeperiode	-10.000				
Totaal incidentele mutaties	-180.045	-19.087	-18.265	-17.275	-18.020

In het coalitieakkoord is een extra investeringsimpuls opgenomen van € 244,3 miljoen, inmiddels bijgesteld tot € 242,7 miljoen. De extra investeringsimpuls is opgenomen bij de incidentele beleidsintensivering. Er wordt een bedrag van € 170 miljoen gedekt vanuit de algemene reserve en € 72,7 miljoen vanuit de jaarschijven 2016 tot en met 2019.

Het deel van de investeringsimpuls dat ten laste is gebracht van de jaarschijven is een indicatieve verdeling over de jaarschijven. Bij de uitwerking van de investeringsvoorstellen in de komende periode moet rekening worden gehouden met deze toedeling over de jaarschijven.

Geormerkt voor nieuwe Collegeperiode

We hebben de opdracht gekregen om voor de volgende collegeperiode € 40 miljoen beschikbaar te hebben voor opgaven die dan om aandacht vragen. We hebben ervoor gekozen om alvast € 10 miljoen van de investeringsruimte onbenut te laten. De € 10 miljoen is beschikbaar in de Algemene Reserve en maakt deze collegeperiode geen onderdeel uit van de vrije ruimte in het budgettair perspectief. De stand van de algemene reserve bedraagt aan het eind van deze periode minimaal € 10 miljoen.

Reserve Verkeer en Vervoer**Doel(en):**

Vanaf 2016 ontvangt de provincie Overijssel een decentralisatie-uitkering Verkeer en Vervoer. Deze komt in de plaats voor de Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer (BDU). Daarmee wordt de uitkering nu aangemerkt als eigen vermogen en mag deze niet worden samengevoegd met de doeluitkering. Hierdoor is een bestemmingsreserve gewenst. Door middel van de bestemmingsreserve worden de middelen geormerkt voor uitgaven aan verkeer en vervoer, waardoor deze middelen niet voor andere doelen kunnen worden ingezet.

Categorie:

Bestemmingsreserve

Voeding:

Decentralisatie-uitkering verkeer en vervoer.

Bestedingsrichtingen:

De reserve zal worden aangewend ter financiering van de exploitatie van het regionale openbaar vervoer, infrastructurele projecten, verkeersveiligheid en mobiliteitsmanagement in West-Overijssel en Twente.

Plafond:**Duur:****Rente:**

De BDU-middelen voor provincies worden met ingang van 2016 overgeheveld naar het provinciefonds en komen dan in de vorm van een decentralisatieuitkering Verkeer en Vervoer naar de provincies. Hierdoor vallen ze onder de normeringssystematiek (trap op trap af) van het provinciefonds. Dit heeft tot gevolg dat er geen indexering meer plaatsvindt door het Rijk. Om het budget in de reserve zoveel mogelijk in de pas te laten lopen met de inflatieontwikkeling, stellen wij voor om rente toe te voegen aan de reserve zoals dat ook voor andere reserves gebeurt. De reserve wordt jaarlijks gevoed met de decentralisatieuitkering Verkeer en Vervoer.

Nadere specifieke voorwaarden:

Niet van toepassing.

Reserve risicoreservering RBT (Regionaal Bedrijventerrein Twente)

Doel(en):

Reserve ter dekking van verliezen op de grondexploitatie van het RBT, die het verlies op de vastgestelde grondexploitatie te boven gaan.

Categorie:

Bestemmingsreserve

Noodzaak:

Gezien de ontwikkelingen van de grondexploitatie van het XL Businesspark de afgelopen jaren, stellen wij voorzichtigheidshalve voor om een risicoreserve te vormen van € 5,7 miljoen. Uit deze reserve kunnen dan dotaties plaatsvinden aan de voornoemde voorziening wanneer de verliezen verder oplopen. Hiermee is dan voor langere duur de dekking geregeld.

Gewenste/noodzakelijke omvang:

€ 5,7 miljoen

Voeding:

De reserve wordt bij instelling gedekt uit het rekeningresultaat 2014.

Bestedingsrichtingen:

Zodra het verlies van de grondexploitatie oploopt, zal de reserve worden aangewend om de wettelijk verplichte dotaties aan de voorziening Gebiedsexploitaties te kunnen dekken.

Plafond:

Op basis van onze risicoschatting per 31/12/2014 is een reservering van € 5,7 miljoen toereikend. Dit is gebaseerd op de huidige situatie waarin de provincie een aandeel van 23% heeft in de grondexploitatie resultaten van het RBT.

Duur:

Totdat de grondexploitatie van het RBT wordt gesloten.

Rente:

Niet van toepassing.

Nadere specifieke voorwaarden:

Niet van toepassing.

Reserve afrekening pMJP / ILG

Doel(en):

Deze reserve is bestemd voor de afronding van de pMJP / ILG projecten en overige risico's.

Categorie:

Bestemmingsreserve

Noodzaak:

Afronding van de pMJP / ILG projecten en overige risico's.

Gewenste/noodzakelijke omvang:

€ 17 miljoen

Voeding:

De reserve wordt bij de instelling voor € 12,4 miljoen gedekt uit de egalisatiereserve ILG en voor € 4,6 miljoen uit het rekeningresultaat 2014.

Bestedingsrichtingen:

Afronding van de lopende nog af te ronden pMJP / ILG projecten en overige lopende risico's.

Plafond:

Op basis van openstaande verplichtingen en risicoschatting is per 31/12/2014 een omvang bepaald van € 17 miljoen.

Duur:

Waarschijnlijk eind 2018.

Rente:

Niet van toepassing.

Nadere specifieke voorwaarden:

Niet van toepassing.

Voorziening Revolving Fund grondvoorraad

Doel(en):

Ten behoeve van het realiseren van landbouwdoelen heeft de provincie het Revolving Fund ingesteld. Als gevolg van het opheffen van Dienst Landelijk Gebied / BBL zijn de gronden in 2014 juridisch overgedragen aan de provincie, waardoor het Revolving Fund in 2014 is gewijzigd van een financieringsfonds naar een voorraadpositie. Met betrekking tot de waardering van de gronden is er, nu het Revolving Fund als voorraad verantwoord moet worden, mede door de actuele marktomstandigheden, sprake van een waarderingsrisico. Om deze risico's af te dekken is besloten een voorziening te treffen. Deze voorziening zal worden aangesproken indien de verkoopwaarde van de gronde lager ligt dan de historische aankoopwaarde.

Categorie:

Voorziening

Noodzaak:

Conform BBV regelgeving wordt het waarderingsrisico op de Revolving Fund grondbezit afgedekt.

Gewenste/noodzakelijke omvang:

€ 344.000.

Voeding:

De reserve wordt bij de instelling gedekt uit het rekeningresultaat 2014.

Bestedingsrichtingen:

Waarderingsrisico grondbezit Revolving Fund.

Plafond:

Jaarlijks wordt de hoogte van de voorziening bepaald op basis van actuele voorraad en waardering.

Duur:

Totdat het Revolving Fund wordt opgeheven.

Rente:

Niet van toepassing.

Nadere specifieke voorwaarden:

Niet van toepassing.

Voorziening waarderisico grondvoorraad BBL

Voorgesteld wordt om de naam, het doel en de specifieke spelregels van deze voorziening als volgt aan te passen:

Naam:

Voorziening waarderisico ILG opstallen en gronden.

Doel(en):

Het Bureau Beheer Landbouwgronden heeft in de ILG periode 2007 - 2013 in opdracht van de provincie gronden en opstallen gekocht ten behoeve van de realisatie van de Ecologische Hoofdstructuur- en landbouwdoelen. Eind 2011 heeft de provincie een vordering op het BBL van circa € 105 miljoen. Deze vordering betreft de aankoop van gronden (circa € 86 miljoen) en van gebouwen (circa € 19 miljoen). Met de afspraken in het Decentralisatie Akkoord Natuur kan de grondwaarde vrijwel geheel worden gedekt met de te ontvangen rijksbijdrage voor de ILG periode 2007 t/m 2010. Met betrekking tot de waardering van de gebouwen is er, mede door de actuele marktomstandigheden, sprake van een waarderingsrisico. Om deze risico's af te dekken is besloten een voorziening te treffen van € 5,9 miljoen. Deze voorziening zal worden aangesproken indien de verkoopwaarde van de opstallen lager ligt dan de historische aankoopwaarde.

Spelregels:

Het afdekken van waarderingsrisico op ILG bezit, het betreft hier opstallen en gronden die buiten de ILG begrenzing liggen.

Bijlage IV Spelregels autorisatie budgetten

In de [financiële verordening 2013](#) (vastgesteld door PS) ligt vast welke autorisaties in de provincie Overijssel aan de orde zijn. Voorliggende toelichting / samenvatting is op die verordening gebaseerd.

In paragraaf 1.2, artikel 6 van de financiële verordening is aangegeven dat Provinciale Staten met het vaststellen van de Begroting de volgende delen autoriseert:

- Totale lasten en totale baten per kerntaak
- Overzicht van de Algemene dekkingsmiddelen op totaal
- De personeelsgebonden kosten op totaal.

Gedeputeerde Staten kunnen voorstellen doen tot wijziging van de geautoriseerde budgetten bij de behandeling van de Monitor Overijssel I en II en bij individuele Statenvoorstellen. Wijzigingen die hieronder vallen zijn in ieder geval:

- Verschuiving van lasten tussen beleidsdoelen of prestaties. (Wanneer het om meer dan € 500.000 verschuiving gaat binnen een kerntaak, moet Gedeputeerde Staten in elk geval een voorstel tot wijziging doen (paragraaf 1.2, artikel 6, lid 4)).
- Verhogen van lasten of verlagen van baten op beleidsdoel (ten laste of ten gunste van Reserve).

Voorstellen voor inzetten van middelen vanuit de vrije ruimte in de Algemene Reserve worden in beginsel gebundeld bij de Perspectiefnota aan Provinciale Staten voorgelegd. Bij uitzondering kan Gedeputeerde Staten individuele voorstellen vanuit de Algemene Reserve aan Provinciale Staten voorleggen, als de situatie daar aanleiding toe geeft.

Reserves

Provinciale Staten stellen (bestemmings)reserves in, wijzigen ze en heffen ze op. Ze besluiten bij instelling ondermeer over de wijze van besteding. Bij opheffing besluiten ze over (bestemming van) vrijgevallen middelen.

De Staten kunnen in uitzonderingsgevallen bij specifieke bestemmingsreserves voorwaarden stellen, waarmee begrotingswijzigingen door Gedeputeerde Staten achteraf door Provinciale Staten worden geautoriseerd. Dit is van toepassing op:

- De reserve uitvoering KvO (schuiven met middelen tussen jaarschijven voor één specifieke prestatie, niet tussen prestaties)
- De Uitvoeringsreserve Ecologische Hoofdstructuur (schuiven met middelen tussen jaarschijven voor specifieke prestaties, ook onderling schuiven mogelijk)

Met betrekking tot de reserves KvO geldt de volgende autorisatievolgorde:

- Provinciale Staten neemt investeringsbesluit, budget wordt overgeboekt vanuit algemene reserve KvO naar reserve uitvoering KvO t.b.v. specifieke prestatie.
- Gedeputeerde Staten zijn conform bovenstaande uitzonderingsregel gemandateerd tot het doen van begrotingswijzigingen voor dit KvO budget met betrekking tot de specifieke prestatie.

Te allen tijde besluit PS over vrijgevallen middelen. Ook wanneer binnen KvO een prestatie is gerealiseerd, vloeien resterende middelen terug naar Algemene Reserve alvorens wordt herbestemd.

Voorzieningen en doeluitkeringen

Gedeputeerde Staten stellen voorzieningen in en heffen ze op. Bij opheffing vallen resterende middelen vrij naar Algemene Reserve. Provinciale Staten worden achteraf geïnformeerd.

Doeluitkeringen hebben betrekking op rijksmiddelen met een specifiek toegestane besteding. Ook doeluitkeringen worden door Gedeputeerde Staten ingesteld, gewijzigd en opgeheven. Ze worden op de balans opgenomen zodra gelden zijn ontvangen. Doeluitkeringen worden opgeheven zodra het geld is uitgegeven of resterende middelen zijn terugbetaald. Wanneer instellen, wijzigen of opheffen budgettaire consequenties heeft moet dit goedkeuring krijgen van Provinciale Staten.

Budgettaire neutrale en technische wijzigingen

Onderstaande wijzigingen worden achteraf aan Provinciale Staten zichtbaar gemaakt en geautoriseerd via de Monitor Overijssel I en II:

- Reeds genomen Statenbesluiten.

- Bijdragen van derden.

Beslisboom

In de financiële verordening is een beslisboom opgenomen, welke destijds door de Staten als een degelijke samenvatting werd beschouwd. Deze is ter informatie hieronder opgenomen.

